

«... پس از افتتاح راه‌آهن چابهار، کانال سوئز از اهمیت بین‌المللی‌اش کاسته و در طریق تجارت درجه دوم خواهد شد و نیز افغانستان را تا اندازه‌ای از کشمکش روس و انگلیس نجات خواهد بخشود. راه‌آهن چابهار جغرافیای تجارت دنیا را تغییر خواهد داد و کسانی که نظر دوربین و فهم حقایق سنج دارند، می‌بینند که اگر راه‌آهن چابهار متصل به سواحل دریای سیاه مدیترانه آمد، در مدت ۵۰ سال این بندر محقر کوچک خراب، اولین بندر دنیا خواهد گردید. چه هیچ بندری مانند آن ایستگاه تجارت شرق و غرب دیده نمی‌شود...»

این سند تاریخی که جایگاه برجسته چابهار در جغرافیای تجاری جهان را ترسیم کرده، بخشی از یک مقاله بلند با عنوان «راه‌آهن چابهار یا اعظم طرق تجارتی بین‌المللی» است که در خردادماه 1306 در هفته‌نامه جبل‌المتین کلکته منتشر شده است. این مقاله به همراه صدها گزارش و سند تاریخی دیگر «بلوچستان در عصر پهلوی اول؛ گزیده جراید و مطبوعات» از مجموعه 22 جلدی «پژوهش‌های ایران فرهنگی» گردآمده و با حمایت سازمان منطقه آزاد چابهار به چاپ رسیده است.

گزیده جراید و مطبوعات بلوچستان در عصر پهلوی اول پنجمین عنوان و مجلد از مجموعه پژوهش‌های ایران فرهنگی «پژوهش‌های ایران فرهنگی» است که زیر نظر محسن شهرنازدار، انسان‌شناس و پژوهشگر حوزه تاریخ و فرهنگ بلوچستان و با حمایت منطقه آزاد چابهار به چاپ رسیده است.

گردآوری اسناد کتاب «بلوچستان در عصر پهلوی اول» به مانند جلد چهارم مجموعه پژوهش‌های ایران فرهنگی یعنی بلوچستان در عصر قاجار را هم مسعود کوهستانی‌نژاد مورخ و محقق تاریخ معاصر بر عهده داشته است.

این مجلد گزیده‌ای از اسناد و مدارک مطبوعات و جراید ایران در حفاصل روی کار آمدن رضاخان تا ورود متفقین به ایران و پایان عصر پهلوی اول درباره بلوچستان را در بردارد و از نشریات آن دوران چون روزنامه ایران، جبل‌المتین کلکته و اطلاعات جمع‌آوری شده است.